

D
511
C44
1915
MAIN

U. C. BER

Бібліотека Українського
Інституту Східноєвропейської

А ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

N 5922. / 562.

05

Др. ЛЬОНГІН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

**ЧОГО ВИНИКЛА ВІЙНА ТА
ЩО ВОНА НАМ МОЖЕ
ПРИНЕСТИ.**

ВІДЕНЬ 1915.

ВІДДАНОМ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ“.
З ДРУКАРНІ АД. ГОЛЬЦГАВЗЕНА У ВІДНІ.

31561

Бібліот. університетського
Інституту *Симона*

ВИДАННЯ СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

N 5922. / 562

И 5305

Др. ЛЬОНГІН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

**З ЧОГО ВИНИКЛА ВІЙНА ТА
ЩО ВОНА НАМ МОЖЕ
ПРИНЕСТИ.**

ВІДЕНЬ 1915.

НАКЛАДОМ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ“.

З ДРУКАРНІ АД. ГОЛЬЦГАВЗЕНА У ВІДНІ.

Видання „Союза визволення України“.

Редакція й склад видань:

Wien, VIII., Josefstädterstraße 79, II. Stiege, II. Stock, Tür 19.

I. Часописи:

1. Вістник Союзу визволення України, український орган Союзу. Виходить у Відні від жовтня 1914. р. Досі вийшли чч. 1—8.
2. *Ukrainische Nachrichten* (Mitteilungen des Bundes zur Befreiung der Ukraina). Виходить у Відні від кінця вересня раз на тиждень. Досі вийшли чч. 1—21.

II. Книги й брошури:

1. Тарас Шевченко. Кобзар. Вибір поезій, випуск I, Відень, 1915. (Випуск другий друкується ся.)
2. Prof. M. Hruschewskyj, Ein Überblick der Geschichte der Ukraina. („Короткий огляд історії України“.) Відень, 1914. (Вичерпане.)
3. М. Хрушевски, Прѣгледъ на украинската история. Софія, 1914. (Той самий огляд по болгарськи.) З картою України.
4. Дрѣ Л. Цехелски, Не освободительница, а потысница на народитѣ. (Какъ Русія „освободжава“ Украина.) Софія, 1914. З картою України. В додатку до брошури подані відозви Союзу визволення України до громадської думки Європи, до болгарського народу та плятеорма Союзу.
5. *Rusia Țarlsta — asuprigoarea popoarelor. Царська Росія — гнобителька народів.* (По румунськи.) Букарешт, 1914. З картою України. Зміст: З. Арборе, Український народ (замість передмови); Др Л. Цегельський, Не освободителька, а гнобителька народів; До громадської думки Європи, Плятеорма Союзу й його відозва до румунського народу.
6. Українські колядки. Відень, 1914. (Вичерпане.)
7. *Der Krieg, die Ukraina und die Balkanstaaten.* Відень, 1915. Зміст: Др. Л. Цегельський, Як Росія „визволяла“ Україну; його-ж нариси: Україна й Румуни, Україна й Болгари, Україна й Туреччина; відозва Союзу визволення України до балканських народів і до громадської думки Європи; плятеорма Союзу.
8. В. Дорошенко. Пятюраста дѣт української політичної думки (Короткий огляд визвольного-самостійницьких змагань на російській Україні), Відень, 1914.
9. Відомости про російську Україну (Стювим Стрѣльцим). Царгород, 1915. З друкарні „Союза визволення України“.
10. Січ. Календарь Союзу визволення України на рік 1915. Відень, 1915. (Незабаром вийде з друку.)

Бібліотека Українського
Інституту Громадознавства
в Празі.

ВИДАННЯ СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Др. ЛЬОНГІН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

З ЧОГО ВИНИКЛА ВІЙНА ТА ЩО ВОНА НАМ МОЖЕ ПРИНЕСТИ.

ВІДЕНЬ 1915.

НАКЛАДОМ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ“.

З ДРУКАРНІ АД. ГОЛЬЦГАВЗЕНА У ВІДНІ.

• 013164119

MAIN

З чого виникла війна та що вона нам може принести.

Розгорілась війна, як велика пожежа, від моря до моря. Пів світа горить і палає. Стали проти себе зі зброєю в руках мільйони людей: з одного боку Москаль, Сербин, Француз, Бельгієць та Англієць і Японець — з другого Німець, Австрієць та Турок.

За щож ведеть ся та війна, така велика, якої ще на світі не було? Хто і задля чого викликав її?

Зробила се Росія. Зробили се московський царь та його міністри, генерали та чиновники. Вони-то, ненаситні, якби могли зажерлиб цілий світ. Вони то перед кількома літами вигнали мільйони своїх селян та робітників на заріз Японцями, не давши своїм салдатам ні куль, ні харчів, а самі накрали мільйони грошей по людських трупах і по селянській крові. Вони то юдили Сербів раз-враз проти Австрії — не тому, щоб хотіли справді їм допомогти, а тому щоб їх руками печену картоплю з жару витягати. Через те мали народи що кілька місяців мобілізації, через те від кількох років нависла над світом війна.

Аж відтак підмовила Росія Сербів убити австрійського престолонаслідника, покійного Франца Фердинанда. Колиж Австрія хотіла покарати сербських винуватців за се убийство і зачала з Сербією війну, тоді царь та його міністри вступились за Сербями, та зачали й собі з Австрією воювати.

Німеччина уняла ся тоді за Австрією, а Франція та Англія — сусіди й вороги Німеччини — скористувались війною та кинули ся на Німеччину. Загоріла світова війна.

За щож ведеть ся війна?

Зачалась війна від Сербів, та не за Сербів вона по правді ведеть ся, а за нас Українців, за нашу українську землю і за наш український нарід!

Ми, Українці, живемо і в Австрії і в Росії. Є нас усіх на світі чимало — 35.000.000 душ, як не більше! Більше як 30.000.000 з сього живе під московським царем: у Холмщині, на Волині, Поділю, Полісся, Київщині, Катеринославщині, Бесарабії, Херсонщині, Чернігівщині, Полтавщині, Харківщині, Вороніжщині, Курщині, Донщині та Кубанщині. Се все славна наша батьківська земля — Україна. В Австро-Угорщині живе нас близько 5.000.000 душ: у Галичині, Буковині та на північній Угорщині.

Ми, Українці, були колись славним та могучим народом, мали свою державу, своїх українських володарів (князів, а потім гетьманів), своє українське військо (козаків), свою незалежну ні від кого країну та не знали ніякого чужого ярма. Коли в нас княжив у Києві Володимир Великий та заводив освіту і гарний державний лад, тоді Москва була ще диким краєм далеко на півночі. Коли в нас, на Україні, була освіта, були вищі школи в Києві, Острозі і Львові, було вільне козацьке життя, тоді в Московщині (Великоросії) царяла кромішня тьма і неволя... Боронили ми славно свого краю від Турків і Татар, від Ляхів і Москалів та від усякого иншого ворога. Тому яких 270 літ мали ми війну з Польщею та визволили велику частину України зпід польської кормиги. Але Польща була ще тоді сильна держава, і через те щоби трішки забезпечити від неї нашу Україну, мусів наш Батько, гетьман Богдан Хмельницький, шукати помочи в московського царя.

В році 1654, у місті Переяславі, недалеко Дніпра стала умова поміж Україною і Московщиною, поміж гетьманом Хмельницьким і царем Олексієм Романовим. Україна пішла під царську руку, як вільна незалежна земля, що мала свій власний державний лад, свого гетьмана, своє військо, свій скарб і свої закони та уряди. Москалі прирекли не мішатись в українські справи, а тільки мали спільно виступати проти спільного ворога.

Та московські царі не додержали Переяславської умови. Вони стали ломити її віроломно, стали обмежати гетьманську владу, насилати московських воєводів і московські війська на Україну, а наших селян повертати у кріпаків. Якжеж Українці під проводом своїх гетьманів Петра Дорошенка й Івана Мазепи зірвались до зброї проти віроломної Росії, то московські царі змовились з Поляками та віддали значну частину України назад під Польщу, а решту спустошили та врешті 1775 року зруйнували останнє гніздо нашої волі, славу „Запорозьску Січ“ (139 літ тому). Знищивши українське гетьманство, Москалі розібрали і Польщу, при чім заняли й решту українських земель.

Щоб прихилити собі на той час українських селян, Москаль казав, буцімто йде він визволити нас зпід Ляха; так само, як він тепер каже, буцімто він хоче „визволити“ Галицьких Українців зпід Австрії. Якжеж забрав усі ті наші землі, то взяв нас у кліщі гірш Ляха. Нашу батьківську українську мову споневіряв, вигнавши її з церкви і з урядів, та назвавши її мужицькою та хахлацькою. Наші церкви обсадив кацапськими попами та епіскопами з самої Московщини, що українського слова не знають і знати не хочуть. Заборонив нам писати українські книжки і газети в нашій рідній мові. Завів заслання на Сибір, каторгу, самоволу поліції, жандармів та стражників. Скріпив панську силу над робочим народом. Багато вільних козацьких земель на Україні забрав на казну, на царську родину, на московських генералів і панів, а українські селяне мусіли виселятись в далекі степи та на Сибір, бо дома не ставало народови землі. Росія-Московщина провадила криваві, народови непотрібні війни: з Турком. Японцем і з иньшими народами на те тільки, щоб царь, міністри і генерали нажили грошей та маєтків. Українських салдатів посилано в чужі краї сотками тисяч марно погибати за царські і московські справи, а не за Україну, не за свій край. Ось така гірка доля нашого народа під московським ярмом.

Чому Росія воює з Австрією?

Тому, бо хоче забрати собі ту частину українського народа, що живе під Австрією. Західна частина нашої української землі, Галичина, припала Австрії по розборі Польщі, 125 літ тому. Австрійський уряд полегшив зараз долю селян-кріпаків, 1848 року скасував панщину та наділив селян волею і землею, а 1867 року цїсарь Франц Йосиф I., що ще до сього часу царює, надав усім народам Австрії конституцію, себто таке право, що народови й кождому чоловікови дає волю, свободу та голос у державних справах. З того часу в Австрії всяка віра має свободу; всі мови (які є в державі) рівно допущені до школи, до церкви, до суду і до кождого уряду; всі люде мають рівні права; нікого неможна без суду держати у вязниці (тюрмі); всякому вільно без пашпорту їхати куди захоче та шукати зарібків чи оселитись, де хто хоче; неможна нікого заслати на ссылку; вільно сходитись народови на всякі збори і наради; вільно в газетах чи на зборах ганити урядників (чиновників), навіть Губернаторів та міністрів; вільно основувати всякі спілки, союзи, това-

риства. А найважнійше те, що весь нарід вибирає собі своїх послів (депутатів), голосуючи кожний, хто має 24 літ, прямо на посла. Ті послі є заступниками всього народа та радять про державні і народні справи.

Через те в Австрії вільно жити і кожній людині і кождому народови. В Австрії вільно всякому думати, говорити і писати що хоче, аби тільки сам не робив злодійства чи каліцтва та не підмовляв других до сього. В Австрії живуть і православні і уніати і штундисти (хрестителі) — і євангелики (лютерани) і католики і жиди і магомедане і кождому з них вільно хвалити Бога, як уміє і як хоче. І неправду кажуть ті, що галасують, буцімто в Австрії переслідують православіє. Аджеж є в Австрії православні Українці та Румуни на Буковині і вони вдоволені з австрійської свободи. В Австрії живуть Німці, Чехи, Поляки, Словінці, Хорвати, Румуни і т. д. та всі вони мають свою рідну мову в своїх школах, церквах, судах і всіх других урядах, а чиновники мають обовязок балакати в уряді тією мовою, що нарід їхньої сторони. І неправда знов, буцім то в Галичині переслідують ся російську (московську) мову, бо в Австрії крім жмені захожих людей по московськи ніхто ве говорить.

І Українці живуть в Австрії вільно, далеко вільнійше, як у Росії. Мають вони в Австрії свої українські школи й гімназії, свої українські церкви, своїх учених і чиновників, що говорять дома, в церкві, в суді та в усіх урядах по українськи. Мають свої українські спілки, товариства і газети, яких їм ніхто не заборонює. Мають своїх українських послів у Відні (29) та у Львові (34), що боронять там українських справ. І хоч сусіди галицьких Українців, Поляки, робили їм чимало перепон, бо самі хотіли старшувати над ними, одначе вони не дались взяти їм під ноги, бо їм конституція дала спосіб боронитись від неволі і недолі. Зборами, газетами та товариствами галицькі Українці навчили наш нарід постояти громадою за своє право, за свою долю, за свій український нарід. І тепер наш нарід у Галичині й Буковині се вже не темна маса, а свідомо свого права українська нація, що вміє боротись за кращу долю. Се все завдячують галицькі та буковинські Українці австрійській конституції, яка дає їм спромогу вільно жити й розвиватись.

Як раз отсе й коле в очі царя та його московських міністрів і чиновників. Росія бачить, що австрійські Українці чимраз свідомійші. Росія боїть ся, що українська самосвідомість з Галичини перекинеть ся через кордон до Росії,

в. П. 330

на 30 мільйонів, Україну. Ось чому хоче Росія дістати Галичину і Буковину в свої загребущі руки, Росія хоче задавати наше народне життя в Австрії, щоб від Галичини не зайнялась згодом ціла Україна. Росія хоче здобути Галичину й Буковину, щоб здавити навіки наш нарід, не тільки тут, але й на російській Україні. Через те ся війна за Галичину і Буковину, се війна за життя і смерть України.

Що булоб, як би Росія забрала Галичину?

Булоб се страшне лихо для всього нашого українського народу, як сього, що в Австрії, так і того, що в Росії. Росія знищилаб усі конституційні свободи у Галичині і Буковині, завелаб політичні тюрми, шибениці, заслання на Сибір без суду, закрилаб усі українські читальні, товариства, спілки і газети, відобралаб народови загальне, вселюдне право виборче, замкнулаб у тюрму та вислала в Сибір сотки свідомих селян, робітників та інтелігентів, скасувалаб свободу віри та українську мову по церквах і урядах, а завелаб московщину у церкви та школі. Робить се вже Росія тепер, часово занявши Галичину. Булаб се руїна нашого національного життя в Австрії, а так само удар для українського життя на російській Україні, бо по побідній війні Росія певне не дасть Україні ніякої полекші, але навпаки, збувшись ворогів, стане ще дужче гнобити Україну.

Росія все провадила підступу, хитру політику, числячи на людську темноту та нужду. Як завоювала який край, то вдала зразу приятеля мужиків проти панів і друга православних проти католиків. Та як тільки захоплювала кріпко в свої руки країну, тоді як стій зміняло ся її поведенне: нагайка, яку зразу мала тільки на жида, чи на католика, обергала ся тоді й на православного українського мужика. Український мужик чи козак доти був добрий Росії, доки була війна, та доки треба було, аби сей мужик тихо сидів і не перепиняв їй у війні. Що війні-ж пани — хочби й жида і католики — знов впливали на верх, бо одно, що мають чим платити хабарі, а друге те, що царь на панах своє царюванне опирає. Тому хочби Росія в Галичині та Буковині і не показувала зразу своєї вдачі, то певне, що зайнявши на все Галичину і Буковину, помирилася-б з польськими панами проти нашого народу.

Що булоб, якби Австрія забрала Україну.

Український нарід у Росії тільки виграє від того, як австрійські і німецькі війська побідять російську армію та займуть

Україну. Московські газетярі та офіцери кажуть, буцім побіда Австрії, се значить німецька неволя для України. Се брехня та видумка. Як же можуть Німці запанувати над Україною, коли вони і над малою Галичиною не панують, але навпаки Українці в Галичині мають такі свободи, яких не мають Українці в Росії. Тому не треба вірити сим московським брехням. Навпаки! Вся українська земля, що її заняла австрійська армія, та яка булаб прилучена до Австрії, раз на все визволила ся б з-під Росії і дісталаб конституційні свободи та вольности. Не булоб тоді за-слання, шибениць, тюрми та чиновницько-жандармської самоволі. Не булоб пашпортів, але всякому булоб вільно їхати та жити, де хоче, і заробляти, як хоче. Всі віри: православна, уніятська, католицька і інші булиб однаково шановані та кождому булоб можно свобідно ісповідувати свою віру.

З окрема що-до віри православної, то брехня, буцім то побідна Австрія та Німеччина схотілиб її скасувати. Навпаки: тоді ми, Українці, відновилиб знов нашу стародавню самостійну, українську православну церков. Тоді православні Українці не булиб залежні від московських єпископів, від російського Синоду та мирських наставників сього Синоду (царя і оберпрокурора св. Синоду), а тільки від своїх-же українських єпископів, як се було тому 200 літ, за давніх київських митрополитів: Петра Могили, Борецького, Тукальського та за українських гетьманів.

Булаб тоді повна воля збиратись народови в товариства, спілки та на збори, щоб добувати собі кращу долю та радитись над своїми справами. Булаб повна воля писати та читати всякі газети, на всяких мовах та всякою напрямю.

Булаб повна воля вживати нам свою рідну, прадідну мову українську в сільських школах, гімназіях і університетах, в наших церквах і судах. Сталиб ми освіченим народом, та всі у світі почалиб нас шанувати. Тоді краще зажилиб ми, маючи свою науку в зрозумілій нашим дітям мові і не далиб себе визискувати чужинцям.

Селянам покращалоб житте, бо прибулоб їм землі. Землі царські (удільні), казюнні та землі ворогів визволення України забралось би на користь українського народу. Робітникам по фабриках і заводах покращалоб доля. Колиб українські землі з-під Росії дістались під Австрію, тоді сі землі wraz з Галичиною і Буковиною малиб право самі собою порядкувати, як окремиї край, з окремим українським Сеймом, себто дісталиб свою українську автономію. Самі собі тодіб господарювали у своїм краю. Сього всім Українцям

треба домагатись, для сього працювати і бажати побіди Австрії та Німеччині і їх союзникам, бо побіда ся принесе кращу долю для українського народу.

Що воно так булоб, а не инакше, се бачимо по всім теперішнім ладі в Австрії, де кожен нарід, кожна мова і кожна віра мають своє право. Се бачимо і на прикладі Боснії і Герцеговини. Сорок літ тому, як Австрія взяла ті країни з-під Турка, зруйнованими, темними, поневоленими. Сьогодні сі країни впорядковані, загосподарені, покриті хорватсько-сербськими школами, бутими дорогами, залізницями і т. д., та мають свій окремиї соїм (свою автономію), де засідають депутатами Хорвати та Серби, значить саміж місцеві Славяне, а не Німці.

Що може нам дати розгром Росії?

Побіда Австрії та Німеччини може бути менша, а може бути й так велика, що буде рівна розгрови і розпадови Росії. Дехто з російських Українців боїть ся сього, бо каже: не знати, що сталося б тоді з українськими землями, чи не розібрали-б їх поміж себе инші держави: Австрія, Туреччина і Румунія та чи не прилученоб тоді частини українських земель до Польщі, про відбудованне якої мріють Поляки?

Що такий розбір українських земель бувби великими лихом для нас, се річ ясна всякому Українцеві — чи він з Росії, чи з Австрії. А найбільшим лихом булоб, як-би часть українських земель прилучено до Польщі, колиб мала вона взагалі повстати. Се був-би початок нових українських повстань проти Польщі, з чого тільки скористала ся б Росія та забрала-б знов усі українські землі від Польщі.

Та тільки такого розбору українських земель нема чого боятися. Що найбільше — як уже попередю сказано — Австрія заралаб частину російської України та далаб їй автономію, на чім українство тільки вигралоб. Отже австрійського забору нічого нам боятися, а про всякий инший шкода й говорити. Він немислимий.

Натомість певна річ, що в разі розгрому Росії повсталалаб самостійна українська держава. Україна за-великий край, щоб його можна було прилучити чи до Австрії, чи до иншої держави. На се не згодили сяб й инші сусідні держави, які бажать собі рівноваги між державами Європи, а не бажать собі за-великого скріплення одної тільки держави. От для сеї рівноваги й сотворено б на міжнароднім мировім конгресі українську

державу так, як недавно сотворено Албанію, тому сорок літ Болгарію, а ще давніше Сербію і Грецію.

Українська держава потрібна перш усього нам Українцям, до котрих писав наш Батько Кобзарь, що

„в своїй хаті, своя правда і сила і воля“.

Але вона потрібна й майже усім нашим сусідам: Австрії, Німеччині, Румунії, Болгарії та Туреччині, бо українська держава захистилаб усі ці держави муром від Росії-Московщини.

Також інші держави (от як Італія, Швеція) радо пови-тають утворенне української держави, бо вони волять такий кінець війни, ніж надмірне скріплення їх сусідок. Навіть Англія не буде проти української держави; хоч вона сьогодні й союзниця Росії проти Німців, так се тільки хвиливо й припадково. Англія ворогувала з Росією віддавна в Азії і буде з нею знову ворогувати. Тому вона не буде противна ослабленню Росії, аби тільки Німеччина при тім не скріпилась.

Найкраще для нас, Українців, було-б, щоби Росію так розгромлено, аби від неї відпали всі українські губернії аж по Дон, та Кубань. Повстала-б тоді велика самостійна Україна, багата пшеничною землею, каменним вуглем, залізною рудою, сіллю, нафтою, гарними пристанями, великими ріками — многолюдна і свободна. В сій нашій державі завели-б ми собі такий лад, якого нам Українцям треба. Здійснила ся б аж тоді мрія Богдана Хмельницького, Івана Виговського, Петра Дорошенка, Івана Мазепи та Тараса Шевченка, що нам пророчив:

*„стане Україна,
світ правди засвітить,
і помолять ся на волі
невольничі діти“.*

За волю України.

Всякий нарід повинен мати свою власну державу. Як не має її, повинен стреміти до її сотворення. Бо тільки у своїй державі нарід може бути щасливим. Ми, Українці, втратили свою державу тоді, як царі Петро I і Катерина II скасували Гетьманщину. Від тоді нема добра на Україні. І під російським ярмом не буде його ніколи. Хто з Українців думає, що Великороси (Москалі) дадуть нам автономію, чи бодай нашу мову в школах та судах — сей легковірна дитина. Навіть найпо-ступовійші Москалі є ворогами автономії України. Тому нам Українцям нема иншого виходу, як бажати собі розгрому Росії.

Побіда Росії — се 'побіда царя, побіда самодержавія, централізму, чиновництва, охрани, чорносотенства, істинно-русских людей і обрусенія. Саме по побіді Росії запанують ті темні сили на добре у Росії.

Розгром Росії, — се розгром царського самодержавія, чиновництва, охрани, чорносотенства і обрусіння. Розгром Росії — се революція в Росії, правдива конституція і свобода робочого народу. З окрема розгром Росії — се воля України. Тому всякому, хто почуває себе свідомим Українцем, ясно, кому ми маємо бажати побіди в сій війні.

Найсвідомійші Українці там, де вони мали свободу, своє політичне життя, свої газети, своїх послів і т. д., себто в Австрії. І сі Українці стали лавою при Австрії, а проти Росії, не з якоїсь сліпої любови до Австрії, а бачучи в її побіді кращу будучину всього українського народу. Тому українська молодь з Галичини пішла в полки „Українських січових Стрільців“ — свідомо того, що тільки розгромом Росії дібемо ся вільної України.

Таке саме становище заняли і свідомі Українці з російської України та з вибухом війни злучились в „Союз визволення України“. Ціль його — через розгром Росії до волі України.

Льонгін Цегельський.

Платформа Союзу визволення України.

Українські землі по обидва боки австро-російського кордону є не тільки одним з головних теренів сучасної європейської війни, а також одною з причин і предметом війни.

Українці добре розуміють, що у війні сій ходить головно о їх долю, ходить о те, чи в результаті війни український Піемонт в Австрії буде знищений, чи українське національне житте розцвіте також по той бік Збруча, аж за Дніпро і над Чорне море, і тому не можуть зоставати ся німими свідками теперішніх подій, а голосно і рішучо підносять свої неоспоримі права на національну самостійність.

Обективна історична конечність вимагає, аби між західною Європою і Москівщиною повстала самостійна українська держава. Потрібно се для осягнення і утравлення європейської рівноваги, є се в інтересі народів австро-угорської держави, а передовсім в інтересі німецького народу в обох цісарствах, а для українського народу було б се здійсненнем вікових його мрій і зусиль.

В зрозумінню сеї історичної конечности російські Українці покликали до життя центральну загально-

національну організацію, яка взяла на себе репрезентацію під теперішню хвилю національно-політичних і соціально-економічних інтересів українського народу в Росії. Організацією сею є „Союз визволення України“.

В Союзі репрезентовані всі ті політичні напрями, що стоять на становищі державної самостійности українського народу, а реалізацію своїх національно-політичних і економічних стремлінь в даний момент звязують з розбиттем Росії у війні.

Національно-політичною платформою Союза є державна самостійність України.

Формою правління самостійної української держави має бути конституційна монархія, з демократичним внутрішнім устроєм політичним, однопалатною системою законодавства, горожанськими, язовими і релігійними свободами для всіх національностей і віроісповідань, з самостійною українською церквою.

На випадок прилучення до Австрії більшої чи меншої українсько-російської території буде Союз обстоювати за створенням з усіх земель, заселених українським народом в Австрії, осібно автономного краю.

Одночасно зі збудованнем самостійної української держави має бути переведена радикальна аграрна реформа на користь селянства. Є се основий економічний постулат „Союза визволення України“.

Практичною своєю задачею ставить „Союз визволення України“:

1. Організацію українських суспільних сил для переведення в життя постулатів Союза.

2. Переведенне національної громадсько-політичної організації українсько-російських земель, о скільки вони будуть окуповані у війні з Росією.

3. Приготованне скликання українського національного конгресу, який би заняв становище про форму правно-державної організації відібраних від Росії в наслідок війни чи на основі рішення міжнародної конференції українських земель, про внутрішній політичний устрій, аграрну справу і пр.

4. Виступи в обороні інтересів українського народу і його національно-державних змагань перед правительствами воюючих держав і перед міжнародними конференціями.

5. Популяризацію української справи в Європі через видавництво публікацій, кореспонденцій і пр.

„Союз визволення України“ в своїй діяльності стоїть в контактї з австрійськими Українцями.

Вірячи в остаточну перемогу австро-угорської і німецької армій і в розбитте Росії, вірять Українці і в те, що на руїнах Російської імперії, сеї тюрми народів, встане

Вільна Самостійна Україна.

За „Союз визволення України“:

В. Дорошенко, А. Жук, М. Меленевський, А. Скоропис-Йолтуховський.

11. Др. Володимир Левицький. Як живеть ся українському народови в Австрії. Відень, 1915.
 12. Др. Л. Цегельський. З чого виникла війна та що вона нам може принести. Відень, 1915.
 13. Др. Вол. Старосольський, Національний і соціальный момент в українській історії. Відень, 1915. (Друкують ся і незабаром вийде.)
 14. Вол. Темницький, Українські Сточі Стрільці. Відень, 1915.
 15. Україна, Росія й Туреччина. Збірник статей на турецькій мові. З картою України. Царгород, 1915. Зміст: 1. Передмова від видавців, 2. Др. Л. Цегельський — Україна й Туреччина, 3. Проф. М. Грушевський — Короткий огляд української історії, 4. В. Дорошенко — Політичні партії на російській Україні, 5. М. Меленевський — Культурна праця Українців, 6. А. Жук — Російська Україна в числах, 7. Відозва Союзу до турецького народу, 8. Відозва його „До громадської думки Європи“, 9. Платформа Союзу.
 16. S. Rudnizkyj, L'Ucraina e gli Ucraini, Рим, 1914. З картою України.
 17. Prof. M. Hruschewskyj, Die ukrainische Frage in historischer Entwicklung. Відень, 1915 (Незабаром вийде з друку).
 18. George Clelnow, Das Problem der Ukraina (Незабаром вийде з друку).
 19. Prof. Dr. Otto Noetzs, Die ukrainische Frage (Незабаром вийде з друку).
 20. Г. Бочковський. Україна та українська справа. Прага, 1915. По чеськи. Незабаром вийде з друку.
- Крім того готують ся до друку: Історія й географія України по німецьки, брошура про Україну й Швецію на шведській мові і т. п.

III. Листкові видання:

(Відозви й метелики.)

1. До українського народу в Росії. Львів, у серпні 1914 (по українськи).
 2. До громадської думки Європи (по німецьки, французьки, італійськи й англійськи). Відень, 25. VIII. 1914.
 3. До болгарського народу (по болгарськи й німецьки).
 4. До румунського народу (по румунськи й німецьки).
 5. До шведського народу (по шведськи й німецьки).
 6. До турецького народу (по французьки й німецьки).
- } Всі 25. VIII. 1914.
у Відні.
7. Салдате — озирнись! (Відозва Союзу до Українців, салдатів російського війська.) Царгород, в падолисті 1914.

8. Солдатамъ русской арміи! (Відозва до російського війська, по московськи.) Царгород, в падолисті, 1914.
9. Аскєр! Відозва Союзу до турецьких жовнірів (аскєрів) в справі розповсюдження відозв чч. 7 і 8. (По турецьки, в грудні 1914.)
10. Der Bund zur Befreiung der Ukraina. Платформа Союзу. Відбитка з ч. 1. „Ukr. Nachr.“ (те саме по англійськи, французьки й італійськи.) Відень, 1914.
11. A. Žuk, Die russische Ukraina (Flächenraum, Gebietseinteilung und Bevölkerungstatistik). Відбитка з ч. 3. „Ukr. Nachr.“. Відень, 1914.
12. Йогож, L'Ucraina russa, Рим, 1914 (Те саме по італійськи).
13. W. Doroschenko, Die politischen Parteien in der russischen Ukraina (відбитка з ч. 4. „Ukr. Nachr.“). Відень, 1914.
14. W. Doroschenko, Brevi cenni dei partiti politici dell' Ucraina, Рим, 1914 (по італійськи).
15. Букварь (для полонених Українців). Царгород, 1914. З друкарні Союзу.

На складї Союзу є також видана накладом „Української Соціально-демократії“ брошура Парвуса, На оборону демократії проти царизму! Авторизований переклад з німецької мови. *Зі спеціального перед- :- мового автора до українського видання. Царгород, 1914. :-*

U. C. BERKELEY LIBRARY

C08461854

